

N° 51

1883.

Mahjas Weefis

Ar pascha wifuschehlga augsta Keisara weleschanu.

28. gada-

gahjums.

Mahjas Weefis isnahk weenreis pa nedetu.

Maksa ar preefubrischanu par pafsi:
Ar Beelikumu: par gadu 2 r. 35 l.
bes Beelikuma: par gadu 1 " 60
Ar Beelikumu: par 1/2 gadu 1 " 25
bes Beelikuma: par 1/2 gadu " 85

Maksa bes preefubrischanas Riga:
Ar Beelikumu: par gadu 1 r. 75 l.
bes Beelikuma: par gadu 1 " "
Ar Beelikumu: par 1/2 gadu " 90
bes Beelikuma: par 1/2 gadu " 55

Mahjas Weefis teel isdods festdeenahm
no pifst. 10 jahlet.

Maksa par flubineschanu:
par weenos flejas smalku rakstu (Petr)-
rindu, jeh to weefu, to tahda rinda eenem,
maksa 8 lap.

Recehija un efpehija Riga,
Genj Plates bilshu- un gradmatu-dru-
latawa un burtu-rectuwe pee Peftera
basnijas.

Rahbitats. Jaunafahs sinas. Telegrafa sinas. — Gelfschemes sinas: Rubru augstais Rungs un Keisars. Wifemes lameralwalatas pawaldneels. Rinas pilsehtas dome. Jf Zehsim. No Keepalna draudes. Jehlabstare. Wifsu defa. No Engures. No Behrsteles. Baltu. Wifjuga. Rihra-Sibirijas. — A d r f e m e s j i n a s: Politikal pahrlate. Pahy strofuteem. — P e e l i k u m a: Liltiena spreedums. Graudi un seeri.

Jaunafahs sinas.

Rigas mahjitaju sinodi zetortdeen, 15. dez., pulksten 10 preefch pusdeenahs atklahja Peftera basnija. Sinodes sprediki runaja wirs-mahjitajs Dr. J. Lutkens.

Latweeschu teatra wadonis, Adolfs Allunana Igs, pastarpam isrihlojis humoristigus, omulibas u. z. wafarus, kuri zaur sawu dandspufibu un jautribas weizinaschanu pilnigi eemantoja publikas labpatifschanu. Wifdschinnigee wakari dereja kungeem un dahmahm, bet nu Allunana kungs spehris foli us preef-schu, isrihlokodams kungu wakaru, kahdu Latweefchi libdi schim wehl naw peedfihwo-jusch, bet kahdi pee zitahm tautahm jo bee-schi mehds notikt. Schahds „kungu wakars“ sinams dascha sinā atschkifsees no wispah-rigeem jautribas wakareem; dahmu lomas par peem. tiks israhbitas no kungeem, jozi-gee preefchnefumi smihdinahs kungus u. t. t. Schahds pirmahs kungu wakars tiks isrihlotš scho festdeenu pulksten 9 wakara.

No Kaufas. Rudens, semtopju labo ze-ribu pilbitajs, peemahja mums Kaufenee-scheem netil ween wafaras labos auglus sakrahdam preefch pahrtifas un rudens rentes, bet pahwehrtu muhju walsti par gruntneeleem. Teescham labs, reti peedfih-wots bij schis gads pehz lauku raschojumeem mums, ta la warejahm paschi latris sawu mahju eepirkt; eemakfa gan bij par ahtru tuhlin pehz rentes makfashanas uslikta un tilai tadeht, la daubfi pehz muhju mahjahm kahroja, leelas summas eemakfadami. Pa-scheem mums bij ja-eemakfa 20 rubl. par dahlderu, bet swescheem wairak.

Mahjas mums pahrdewa pehz 1867. gada mehrihshanas; par mahju robeschahm naw lo scheblotees, seme ir deesgan plaschi meh-rita; ihpafchi ar meschu, kas ir gruntneezi-bas leelais pabalsts, Kaufeneefchi ir bagati. Seme te wispahrnemot ir wideja; usaug arween labi, bet isfult war maf. — Renti mehš makfajam 11 rubl. par dal., un pee dsimtpahrdofchanas ari neteelam ar neezigu zenu eeradinati. Teescham, zita goda Kaufeneefcheem naw, la tilai tas, la ismakfaja

leelato renti (par schejeenes nahburgeem) un eepirka mahjas par pufi dahrgaka zena, un ja Deems un Augsta waldbiba palihdsehs, ari ismakfahs. Dahlderis makfa 225—240 rubl. Par rentneeleem buhdami, Kaufeneefchi bij duhschigi laitrakstu lasitaji, jo pehdejs gads us latra saimneela isnahk pa eksempla-ram, wiswairak lasa „Mahjas Weefi“, tad „Balt“, „Balt. Semtopi“, „Teesu Wehst-neh“, „Balt. Wehstneeh“ un weenu eksem-plari „Tantinas.“

J. Treier,
gruntneels Dischleres.

Jf Kaufas raksta „Rigai f. St. u. L.“, ka 7. dezembri ap pulksten 1 pehz pusdee-nahs Mendefa Rosenberga tehrauda pretschu pahrdotawa, pee tirgus, notifuse pulwera sprahgichana. Uguns iszehlees preefchpufe un no leela karituma Segalla pahrdotawa un Steina apteela pahrsprahguschas ruhtis. 10—15 zilweki tuhlin bij nogahsti gar semi un 15—20 eewaimoti. Miris libdi schim naw neweens.

Schihdu maniba. Gelfsch „Rischf. West-nita“ lasam kahdu is „Graschdanina“ nemtu peemehru, la Schihds gahda par pareistizibas isplahfichanu. Kahda no seemel-veetruma gubernahm, R. zeema esot semneeks, wahrdā Lestfchs, kas bija nomaldijees „schundistds“ (Kreemu baptistds). Preeftera peerumas ne-atgreesa wina atpakal pareistiziba. Reifi Lestfcham fahlima firgs un winsch noweda to us meestinu, pee firgu-stanzijas turetaja, Schihda, kas nodarbojahs ar firgu ahrtse-ghanu. Schihdi nemihl schundistus, tadeht la schundisti nedfer brandwihna. Un te nu firgu ahrtis fahf bahrt schundistu Lestfchu, la tas atstahjis sawu tehru tizibu, un pee-runā, lai atgreeschotees no schundisma. „Ja tu, — ta winsch beidsot draudedams teiza — ne-atlahpfees no „schundareem“, tad tawš firgs buhs pagalam un otrs fahlims.“ Lestfchs, zilweks nemahzits un mahutzigs, fahijahs no tahdeem draudeem un nogahja pee sawa mahjitaja Perefetschenta, prasit padomu, lo darit. Perefetschento apsolija, ja Schihda draudi teescham peepilditos, wi-nam famakfat firga wehrtibu, lai tif ne-at-greeschotees atpakal pareistiziba. — Un re,

— pehz kahdahm deenahm flimais firgs tee-scham beidsahs un otrs fahlima. Lestfchs atkal nostrehja pee Schihda. „Nu lo — Schihds winu usrunaja — waj es tew ne-faziju, la ta buhs. Tad fini, tu pagamu schundars; ja tu ne-atgreesifees sawa agraka tiziba, tad ari schis firgs beigfees un pehz tam ari tu pats fahlims un nosprahgt; bet ja atstahfi schundarus, tad firgs iswejetofees un ari tew nelas nenotiks.“ — Lestfchs ihbailes pahrnahja mahjas, un no ta brikicha atstahja schundistus un fahla atkal eet pa-reistizigas basnija.

Irtuffa. Arestants Neustrojews, kas bij fitis Rihra-Sibirijas generalgubernatoram, us kara-teefas spreedimu noschauts. No dsi-muma winsch bij Jakuts un sawu mahzibu baudija Peterburgas imtwersitetē.

Telegrafa sinas.

Peterburgā, 14. dez. Wakar pilsehtu jaw-starpigo ugunsbeedribu kongresa lozetteem preefchā stahdotees finansministeram, wini luhdša, lai ministers laipni eewehrotu kon-gresa nolehmmumus. Ministers atbildeja: la it labi pasfhtot sawstarpigas ugunsbeedribas; esot ar tahm, Kijewa par pilsehtas dom-neeku buhdams, daubstahrtigi nodarbojees; sawstarpigas ugunsbeedribas esot derigas; lahprahrt gribot, zil fcha spehlds stahweschot, gahdat par kongresa preefchlitumu un pro-jektu ispidfichanu. — Gelfschleetu ministers, kongresa lozektus peenendam, patezahs wineem par publineem un fazija, la wehriki flatijees us kongresa darbofchanos un esot ar panahkumeem meera. Ari grafs Tolstojš apsolijahs peepalihdset, la kongresa noleh-mumi atraftu praktifku fefmi, bet ari pee-fihmeja, la schi fefme atkarotees mafat no fcha gribas, ne la no apstakteam.

Peterburgā, 15. dez. Rā dsirdams, walfts-padome drihsumā nahfchot apspreechana walstsbankas preefchlitums, eetafif taupibas lahdes pee rentejahm un mafakās pilsehtas.

Berlinē, 15. dez. Kreemijas suhtnis Sa-burows aifbrauja us kahdahm nedelahm us Peterburgu. Suhtna amatu pa tam ispidihš v. Rozebue.

Celšjemes sīras.

Mūžu angstā Kunga un Keisara dabrga dšhwiba 28. nowembri, tā tikai nule labda telegramma sino, bijuse leelās breesmās. Medibā brauzot, sīrgi palikūchi traki un apšweedūchi lamasas, kurās Keisara Majestete sehdejis. Keisara Majestete pee tam grubti fadaustijees. Tikai Deewa sehblastibai japateizahs, kas pasargaja Kreewiju no leelakas nelaimes. — Telegramma flān:

„Wald. Wehstmes“ sino, tā pilsgalma medibā, kas bija 28. nowembri, sīrgi, traki palikūchi, sreedami apšweedūchi lamasas, kurās Keisara Majestete brauzā. Keisara Majestete dabuja grubtu fadaustijumu labajā plezā; gan lauls pats naw laults, bet koula zipflās apflahdetas. Gefahumā Keisara Majestete juta grubtas fahpes, kadeht nakti palaida nemeerigi. Tagad fahpes stipri atlaidūschahs, bet pleza muskulu faharsums wehl weemehr pastahw. Keisara Majestetes flimiba, pehz fawa karaktera, prasa pilniga meera. Wispahrigs weselibas stahwollis labš.

Uf Widsemes kameralpalatas pahrwaldneeka nofazijumu, Rigas gubernas rentejas grahmatu wedejs, titularrahts Wladim. Stepanows 30. nowembri 1883 atstahdinats no fawa amata.

Rigas pilsehtas domeš sehdeschana 9. dezembri bija apmekleta no 53 domneekem. Pilsehtas galwa wispirms sinoja, tā 27. majā daritais nospreedums par dšelfsflēschu lischanu uf pilsehtas malkasplazi Olainē palizis ne-isdarits, tadeht tā no waldibas uslittee nofazijumi esot pahraf apgrubhtinajochi un prasot leelus naudas upurus. — Uf deenas kabrtibas stahweja jautajumi:

1) Widsemes gubernatara rakstis par nepareisu Kreewu tulkojumu weetigā statutā par netihrumu nolaischani kanalds un grahwjds. Uf pilsehtas waldes preekschlikumu, nospreca, luhgt gubernatora lgu, list mineto weetu zaur Wids. gubernas awisehm pahrelabot.

2) Par pilsehtas meitu skolas paplaschinaschani un winas usturas naudas paugstinaschani. Pilsehtas walde lista preekschā, skolas pahrpildischanas deht, eetaist 6 paralellases, un skolotajem paugstinat algu, kas il par 5 gadeem wehl par 1/5 daku paleelinama. Jauno klasu ustureschana prasichot 12,250 rbl., skolotaju algas paugstinaschana 6310 rbl. un algas peekschana il par 5 gadeem zaurmehra 4472 rbl., kopā 23,032 rbl. Kad no schihs summas atrehtinot skolas naudu, kas no skolneezehm malkama, tad pilsehtai buhschot japemalka il gadus lihds 6432 rbl. Dome preekschlikumu peenehma.

3) Jaunu pilsehtas grunts grahmatu eeweschana. Wezahs palikuschās til nederigas, tā jaunās nepeezeeschami wajadsigas un scho apgabdashana malkaschot lihds 10,000 rbl. Pehz karstahm debatehm par naudas leelum, dome preekschlikumu peenehma.

Par gruntsgabala pirschani Gebrneeku eelā. Pilsehtas walde lista preekschā, emanot Gebrneeku eelā uf Kaleju eelas stuhra atrodoschos, 41 1/2 kwadratafahs leelo gruntsgabalu, par kuru wina ihpashneeks prasot 700 rbl. Preekschlikumu peenehma.

5) Lozella zelschana wispahrigas gahdi-

bas kolegija, nomiruschā Dr. Bruzera weetā. Gezehla pilsehtas pawaldoni Bergengrünū.

6) Rewidentu zelschana preeksch pilsehtas diskonto-bankas. Gezehla domneekus J. G. Jahrbach, O. v. Scheubner un J. Burchard.

7) Rewidentu zelschana preeksch taupibas kafes. Gezehla domneekus A. A. Minuth, A. Bierich, O. Jalsch, H. A. Kröger un G. Taube.

8) Gada-rewidentu zelschana preeksch pilsehtas lahdes. Gezehla domneekus J. Burchard, G. Lofewiz, G. A. Weis, M. Lübeck un O. v. Scheubner.

Rigas Latweschu beedribas Sinibu kommisija notureja 8. dezembri sawu gada sapulzi, kur kommisijas preekschneeks A. Webers dewa pahrslatu par Sinibu kommisijas darboschanos notezejuschā beedribas gadā. Schahs sinas nodrukahs drihsumā isdodamā beedribas pahrslatā. Kommisijas amatds uf nahkoseho gadu eezehla: par preekschneeku — A. Weberi, par rakstuweedu — R. Purinu, par musejas pahrsinataju — J. Sakiti, par lasama galda, bibliotekas un swebdeenas skolas pahrsinataju — B. Dibriki, par delegatu teatra kommisijā — P. Plaweneeku un par jautajumu wafaru waditajem — J. Grofswaldu, K. Kalninu, J. Laubi, G. Pasiti, P. Plaweneeku, A. Spundi un A. Weberi.

Konzejsija. Widsemes gubernators atkahwis Rigas turgotajam Abramam Chaitinam, Kungu eelā Nr. 12b, eerihlot drukatamū.

„Risich. Westnita“ kahds A. Agronomow lgs dod padomu, wisas Latweschu un Jgauru grahmatas, kas leetojamas pee pareistizibas deewtalposchanas, turpmat drukat Kreewu burteem, — wisas zitas grahmatas warot drukat kahdeem burteem grib. Jo latrai tizibai wajagot peenemt tahs tautibas alfabetu, is kuras wina pate zehlfeshs. Tā Giropas reetruma tautas, peekrisdamas latolu tizibai, peenehmuschas Latinu alfabetu; tā austruma Slawu tautas, dabujuschas no Greekem pareistizibu, peenehmuschas ari wina rakstibu; tā wisas tautas, kas turahs pee Muhameda tizibas, leetojot Arabeeschu alfabetu. Industane p. peem. esot til weena waloda, bet trihs tizibas: kristiga, muhamedanu un paganu, un latra tiziba leetojot zitus burtus: kristige — Latinu; muhamedanu — Arabeeschu, un pagani — Dawanagareeschu burtus. — Agronomow lgam, sawu padomu dodot, tā rahdahs, ir wairak ruhpejuschees wina wehstures peemehri, ne tā dšhwes wajadsiba; kas winam dadas par to, tā skolā un dšhwē zaur to iszetahs leelu leelahs jufas, kad til wina aprahdijums teel apbrihtots!

„Latweschu draugu beedribas“ gada-sapulze pirmā deenā, 7. dezembri, tā „Rig. Btga“ stahsta, bijuse apmekleta no kahdeem 50 lozekteem un 10 weeseem. Beedribas preekschneeks A. Wielenstein lgs fawā, schoreis latwiski tureta runā wispirms godam peeminejis diwis gada laikā nomiruschus lozektus, mahzitajus Büttner un Brasche, un tad dewis sinojumu par fawem pehtischanas darbeem, it ihpachi par Widsemes dsimteedshwotaju mitelkeem 13. gadu-simtent; tabdu paschu darbu winsch apsolijis nahkosechā gadā par Kursemes dsimt-eehshwotaju mitelkeem. Widsemes direktors L. Dobner lgs dewis pahrslatu par gada laikā Widseme isnahkuschahm

grahmatahm; esot pa wisam 76, bet pa leelakai dakai it wahjas. Original-romans „Dolkalneeschu mahzitajs“ gan leezinajot par farakstitaja kreetnahm gara dahwanahm, bet jaudejot dauts no fawas wehrtibas zaur sawu weenpusibu un sewischko noluhku un tadeht newarot deret par kahda sinama laika un aprahstito apstaklu bildi. Kursemes direktors O. Panc lgs tapat subdsahs par jaunu kreetnu rakstu truhkumu notezejuschā gadā. Dr. v. Dietrich lgs sinoja, tā winsch sawus pa awisehm iskafitos rakstinus par weselibas kopschani esot sakrahjis un leelot nu drukat sewischlā grahmatinā. Wielenstein lgs darija sinamu, tā winsch beedribas wahrdā nosubhtijis profesoram Dr. Bott uf wina 50 gadu jubileju Latweschu walodā farakstinu apswiezinaschanas adresi, kopā ar Wabzu tulkojumu, isteikdams winam pateizibu, tā pirmam, kas Latweschu walodai dahwais sinatūstu eewehrojumu. Panc lgs nolajja lahdas nodatas no fawa Latweschu Indrika kronikas tulkojuma, kas drihs isnahkoseho drukā. — Tad gahja pee direktorijas zelschanas. Wisi lihdschinige direktorijas lozekli palita amatds. Tagadejais beedru skaitis ir 205. Wakarā bija kopmaltite, Wabzu amatneezibas beedribā.

Par notikumu Gluhdas muischinā ar barona W. kutscheeri „Btga f. St. u. L.“ pahneedschahdas fihlatas sinas: Dtrdeen, 6. dezembri pulsten 1 pehz pusdeenas barons W. sawu kutscheeri, 20—21 gadu wezu zilweku, subhtijis uf Zehsin, lamasas nowest pee kalleja un tad tuhlin greestees atpakaf. Schis usdewums bijis isdarams pusstundas laikā. Bet kutscheeris eeradees tikai pehz pulsten 4, tā tad wairak ne tā pehz 3 stundahm un lungs pa logu no stipri farlanā gihmja un pahrkahruschos jahjeja nomanijis, tā laitam stipri bij diehris. Barons W. tuhlin isgahjis sehtā un bahrgi israhjis kutscheeri. Bet tas atbildejis ar lamaschanas wahrdem un sawam lungam, kas uf to nebijis sagatawojees, pahri reises duhrehm eefitis pa galwas kreiso pusi, tā tā uspampuse, kas wehlat peerahdits no ahresta. Barons W. tad eefrehjis atpakaf istabā, pakehris rewolweru un atgreesees atpakaf sehtā, saukdams paligā, jo peedsehurschos kutscheeri gribeja list fahcet. Bet til to bij isnahjis laukā, kad kutscheeris tam gahsees wirsi, ar weenu roku faherdams rewolweru un ar otru lungam pee rihles. Ubi wihri nu zihstejuschees deht eerotscha. Pa tam schahweens sprahdsis; kutscheeris baronam pehdigi atnehmis rewolweru un ar to pahri reises tam fitis pa galwu. Barons W. eebehdsis istabā, durwis tuhlin aisslehgdams, kamehr kutscheeris, lahdedams un lamadams, ar rewolweru rokā, aissahjis uf pilsehtas pusi. — Barons W. rewolweru nepanehmis tadeht, lai tuhlin to leetotu, bet tikai few par droshibu, jo trakais zilweks tam atkal usbruktu pee apzeetinaschanas. Winsch ari, kad kutscheeris bij aissahjis, bijis tanis domās, tā no sprahguschā schahweena neweens netizis kerts. Tani pat wakarā wehl barons W. nogahjis pee Zehsu magistrata, sinodams notikumū un subhsedams par kutscheera usbrukumū. Kutscheeris pa tam, stipri peedsehrees un gandrihs bes famanas, bij usneems flimnigā Kode, kura to bij eewainojuse, eeschkibi ne augschas uf leju bij gahjuse labajā krunst, aiskerdama plānschus, un sem beidsjamas ribas

palikase apatich ahdas, no kureenas otra deena tika isgreeta. Simais 8. dezembri sahjis splaut afinis.

U. Zehsim. Kad „Ziga f. St. u. L.“ pafneeguse plaschalas sinas par breefmu notifiumu Gluhda, ka tahs no weenas puses teel stahstias, tad lubdsu redatziju, attant atstahstiat ari tahs, lahdas dsirdamas no otras puses un kas man leelabs wairat tizamas.

No pehrna gada Gluhdas muischina dsihwo barons Wolffs is Jaun-Lajenes, kas no jaungada libds schim pee Zehsu semes-teefas bija par asesoru. Us schejeeni pahrnahlot, winam bija libds jauns zilwels, kas pee barona W. Gluhda ispildija sulaina un lutscheera weetu. Jaunellis ir labi apdabwinats un runa wairat walodu. Melaimes deena 6. dez. pehz pusdeenas kungs scho sawu zilwetu suhtija pee kaleja. Bet tad ziti kalweneeki ar sirgeem bijuschi preekscha, tad puifim bijis jagaida. Til pehz pullsten trim tas pahrajhis jahschus mahja. Kungam todeen bijuschas masas weefibas, un tad minets jaunais zilwels bijis pee kaleja, tad truhzis sulaina, kas weefus pee galda apdeen. Kungs par tahdu truhsumu apskaites, un til ko pamanijs puifis pahrajham, dewees tam pretim un, bei ka aistaweschanahs zehloni usklaunjees, nehmees puifis wifai asi aprahit un issunit, ka til wehlu nahjis. Puifis, eepihjis par tahdu weltu apwainoschamu, tapat asi atbildejis, us ko barons tam fitis. Kad nu puifis ir fiteenu naw parada palizis, tad barons dufmas eefrehjis sawa istaba un rewolweri fahchris, dewees abra un us puifis isschahwis. Sahda persona fehli baronu no ta gribejuse atturet un luhguse to nedarit, bet tas naw klaukjis. Puifis schahweenu fahnds dabujis, metees schahwejam wirsu, israhwis rewolweri is rofahm un eefitis tam ar rewolweri par galwu.

Schahwejs eebhdhis istaba un aistaijhis durwis, kamehr fahchautais puifis, ar rewolweri rofa, dewees us pilsehtu. Bet zeta afinim pluhstot, tas nogihbis un nokritis pee semes, libds lahds garambraujejs to tur atradis gulot un nowedis slunniza. Ka schahwejs, wewels buhdams, wareja pirmais titt pee subdschanas, un ne wis fahchautais, jo tam bij jagul, libds to lahds usmekle, ir pascham no fewis faprotams. Lode nelaimigajam eegahjuse no labajeem fahneem un aifkehruise plauschas. Uhrsti lodi iswilluschi. Melaimigais wehl 11. dez. bija pee dsihwibas. Jaunellim esot reti stipra weweliba un ta tad ahrsteem fahlot rajtees zeriba, ka winsch palischot pee dsihwibas. (B. W.)

No Reepalna draudses. Tagadejs laika gars, jo spehzigā balst fahdbams, zaur skolahm, laifkraksteem, grahmatahm un beedrihabm „wairat gaismas“ prasidams, modina pat wisleelafos inaudufus us „jaunu, jaunu dsihwi.“ Tomehr atrodahs mihta Latwija wehl daschi widi un lakti, kur laudis, laika gara modinaschamu dsirdedami, druzin azis gan atwee, noruhzabs un palafabs, bet meega pilnahm azim buhdami atkal eefnau-schabs. Apfkatot tahdas draudses, kur laudis streipulo pa gara tumfibu un grahbtahs pa mahnu miglu, jafata, ka wiswairat wainigi lauschu wadoni un preekschneeki, kas naw lufuschi swezi us puhra, bet sem puhra.

Reepalna draudse, kas peefskaitama maha-tajahm draudsehm Widsemē, fastahw no:

Dsola, Vankupa, krona Zschu pagasteem, lahdas datas Dgres pagasta un Wahzu Zschu kolonijas. Materialiga fina laudis newar wis peefskaitit wahrgulischeem. Mahjas, isnemot krona semi, ir wifas pahrdotas un eepirkas lahds 10 gabus atpalak; pirk-schanas zenas ir bijuschas peenehmigas.

Skolas labums un peenahkums ir toti mas atsihts, tadeht ari draudseskolas naw. No draudses jaunelkeem tilai lahds pahris atradisees, kas ir apmeklejuschi lahdu draudseskolu. Ta tad gandrihs wisa jaunā andse ir tikusi mahzita tilai zaur pirmahm, fihlahm pagastskolu mahzibahm, kweas atkal leelakai datai isput fadsihwes wifnds. Pagastskolas nami, ka luteraneem, ta pareistizigeem ir gan apgahdait, bet wifis wajabsgeem mahzischanas libdselki, ka fahrtes u. z. wehl toti mas tur atronami. — Laifkraksti un grahmatahs, kas der par libdselkeem pee finaschamu pawairofchanas un redses aploka paplaschinaschanas, top toti mas lasiti.

Ka ari zitur, muhsu krogu ir leelakee lauschu isfuhjeji un nowedeji wifadds netifums, — ir fahpigakee augoni muhsu tautas dsihwe. Kur tumfiba wehl walda pahrgaismu, tur ne tilai leelais krogu flaitis pahstahw, bet krogu usplaukt wehl wairat. Ta ari schai draudse krogeem un „krogu preekeem“ ir seedu laits, bet no beedrihabm, teatra un weefigeem wafareem ne wehstis. Dsola pagasta 2 krogu, laifam newaredami weetas atrast „leelzeta mala“, jeb ari negribedami saweem apmekletajeem fahfahli eet, ir eemetuschees 2—4 werstis tablu no leelzeta stary laudim.

Apfkatot un eewehrojot „krogu angfus“, jawaiza, tadeht „muischas polizija“, kweas pahraudfischana krogu atrodahs, nemas nepahrrauga krogus? Kad „muischas polizijai“ ir weena alga, waj krodfineeks ir balts waj melns goda wihrs, jeb pehz lahdeem mehkeem „krogu“ dsenahs, tad tas peerahda, ka krogus newar wairs ilgaki atstahf winas usfraudfiba. Ar preeku waretu apfweizinat to laifu, kur krogu launums buhtu wispahrigi atsihts, kur krogu nebuschana daritu galu, krogu flaitu pamafinatu! — Bes tam wehl Tschigani, kwei tilai no fahschanas pahrtel, dsihwo daschds schejeenes krogds wairat deenu no weetas netrauzeti. — Mahziziba un pubfchofschana ir wehl pilnds seedds. Laifam gan wifa Latwija ne-atradisees otra tahda weeta, kur ta feltu mahziziba, pubfchofschana, wahrdofschana, fihleschana, ka Reepalna draudse. Schai fina ne tilai kolonijiti leelabs par leeleem mahflineekeem un strahda noswihduschi, bet ari apfahrtete Latweefchi, ne ween mehgina konfuret, bet ari top tabli flaweti un apmekleti no laudim is laiminu draudsehm. Bet zaur mahzita ahrsta Dr. Donnera fgs atnahfchannu, wahrdotajeem un pubfchotajeem ir gan mafal darba zilwetu ahrsteschanas lauka. (B.)

Zehlabstake — ka dsirdams — muhsu Rig. Latw. teatra personals drihfi weefosees, tur Triju kungu deena, 6. janwari isrihkodams diwi teatra israhdes. Naw wairs nelahds noslehpums, ka Latweefchu teatrim weizabs schim drihsham gauschi labi un ari Zehlabstates isrihfojums to peerahda no jauna, jo lai gan tai pascha deena ari israhde Rig. Latw. teatri, tad tomehr nahkotees weegli, tagadejo Latweefchu teatra personalu balit

diwi datas, no kurahm weena spehlehs Riga un otra Zehlabstake. Sinams, ka personals ta dalits, ka abas pilsehtas pa datai spehlehs wifis wezakee un labakee spehti. Ta pee Zehlabstates israhdes stary zitam personalum nems dalibu ari Latw. teatra wadona weeneeks, komikis J. Zeila kungs, komisku weefschu karakteru israhditaja Drihwneezes jaunkundse un operetu dsheedataja M. Maijas jaunkundse un ziti. Ka schee zeen. mahflineeki stahw pee Rigas publikas jo laba flawa, mums naw wehl ihpafchi japeemin. Zehlabstates un ta apgabala publika war buht droscha, pawadit jaulas stundinas.

Milfu desa. Reepajas polizijai 29. now. rihta nobota weena kaste ar jehlu desu un schahdu Wahzu usrakstu: „Zai labi smeketu“ — „weena desa, 19 pehdu gara.“ Usraksta burti pa datai Wahzu, pa datai Kreewu. Waj kaste kur sagta, waj tihschu nolikta, waj desa fahgisteta, to zere zaur ismellefchannu gaisma west. (Latw.)

No Engures draudses. Sche wehl nedfiredeta un beskauniga fahdsiba ir isdarita. — Engures basnija tika tai nedeka no 30. oktobra libds 6. nowembrim uslausta. Saglis logu ruhti isfidsams, bija zaur to paschu basniza eefahpis, nabagu dahwanu lahdi, kura pee seenas, ne tahlu no basnizas durwim bija peestiprinata, noplehsis — un mehginajis to paschu ar lahdu eerozi uslaust, bet nomanidams, ka nauda tur eefschā ne-esot, to paschu turpat pee semes atstahjis. Itin ka par leelu laimi tika 30. oktobri eefrahta nauda, lahdi 6 rbl. no minetahs lahdes isnemi un droscha weeta usglabati. Basnizas drehflambari atronahs jauna, stipri aptalta un aifflahgta swetschu kaste, kur basnizas leetas teel turetas. Scho lasti saglis — warbuht domadams — ka basnizas nauda tur eefschā, ar waru uslausis un 7 swezes issadfis un ta projam dewees. Saglis wehl naw peekerts. — Ka no droschas puses dsirdam, ari tai pascha nedeka Stendes basniza ir saglis eelaufees un nabagu lahdi islaupijis, kuresch gan turpat laimigi tizis fahkerts, bet drihfi no zeetuma ispruzis un projam aiflahdees. Talses pilsteefa tagad saglam pehdas dsen. — Zai Deews dotu, ka schee besdeewibas un tumfibas darbu waroni drihfi rolas nahktu, kur wini no pelnitahs algas ne-isbehgtu. (B. W.)

No Bersteles. Ka laifkraksts lasams, muhsu tehwijs atsihtibas fina eet milfu fo-keem us preekschu. Ar behdigu firdi man jaleezina, ka no Bersteles pagasta to newar wis teikt, jo pee mums tani fina eet drihsal atpalak, ne ka us preekschu. Skola bija papreekschu no 30, 1882. gada no 8 behrneem apmekleta, bet schogad tilai 5 behrni skola atrodahs. — Muhsu pagasta ir 21 fainneeks un wifis dsimtgruntneeki. Tadeht buhtu jabrihnahs, ka pee til leela mahju flaita til mas behrni skola atrodahs. Zifskaidrojums ir schahds, ka gandrihs wifis wezaki, kas sawus behrnus muhsu fainneekeem deenasta dod, ari peelihgt, winus waj nu Rundale waj Schwitene skola suhtit. Tadeht abejas minetas skolas muhsu behrni wairakums atrodahs.

Muhsu pagasta weetneeki, eewehrodami, ka behrnus finama eemesla deht paschu skola nesuhita un tadeht skolotaja alga un deefgan dahrgas skolas uftureschanas mafas par wolti teel tehretas, nospreeda 1882. gada

11. oktobri, skolas finā ar Schwitenes pagastu faweenotees, lūsch spreedums dabuja weetigas un aprinka skolas kommissijas, kā arī usraugu teefas apstiprināšanu un tadeht nahza spēhā. Nesim, uš kahda likuma pamata un tadeht schis spreedums neteef ispidits, bet fainneeki un desmitneeki tita safautti, kas nobalfoja, ka faweenofchana newarot notikt, bet paleektot pa wezam. Baj schahdas sapulzes spreedumam leelaks spēhks par weetneeku spreedumu, to nesinu, bet dsirdeju, ka usraugu teefa to peenehmusi un pagasta waldei usdewusi jaunū skolas namu buhwet. Tā tad nu buhwesim ar sawu grubti fapelnito grafchu palihdsibu jaunū skolas mahju, kamehr muhsu pagasta behrni zitas skolas apmeklehs, kas arī uspreelchu sinamu eemessu deht nebuhs nowehrschams, kad arī skolas ehla zil stalta buhs. — Kam nu mums pagasta weetneeku wajaga, kad wīnu likumigi spreedumi neteef eewehroti un ispiditi?

Breelch kahdeem gadeem pee mums pastahweja dseedafchanas beedriba; ta tagad jaw eemigusi un faldi dus. (B.)

Balta, Podolijas gubernā. Medsirdets noseegums schinis deenas tur pastrahbats: Septinas jaunās meitas, wifas is weenas fahdschas, zeta no zukura fabrikas Tschetschelnizds us mahjam, sem klajas debefs tāsijahs pahrgulet. Medelas alga wifam bij kaht. Bihdamahs, ka netiktu aplaupitas, wifas to nodewa weenai. Schi leelaks drofchibas deht paslehpahs seena gubā. Wifas tad apgulahs un aismiga. Bet nu tahm usbruka laupitaji, kuri, ne-atradami naudas, wifas seschas nonahweja. Septita, pee kuras bij wifa nauda, isbehga sawu beedrenu listenim: wina dsirdeja nelaimigo meitu waimanas, bet ne-udroschinajahs pazelt ne galwas. Tē us reisi weens no kaundareem dewa padomu, aisdedsinat seena gubu, lai nabaga upurus waretu fadedsinat. Nu sinams nabadsei usnahza nahwes isbailes. Par laimi scha nodoma ne-ispildija, jo tee ziti fleplawas bihtijahs, ka zaur leesmahm netiktu peekteti. Blehschi aigahja. Isglahbtā meita nu nosteidfahs sawā fahdschā, kur wisu dārija sinamu. Sleplawas drihs ween isdabuja, un israhbijahs, ka bij tahs paschas zukura fabrikas strahdneeki.

Ustjuga. „Masfawas amisei“ rakita tā: 1826, waj 1827. gadā ar tehnu dsihwoju Ustjug-Weikij pilsehtā (Wologdas gubernā), kurai loti flaisa aplartne. Tehws labprahst pastaigajahs un man wīnu wajadseja pawadit. Wisbeeschali wīnsch apmekleja klaju weetu ahrpus pilsehtas, kur bij dauds un daschadu leelu almenu. Tehwam bij leela patilschana gar scheem almeneem, wīnu weida, krahfas un smaguma sinā. Wīnsch stabstija, ka wina dsimtenē, Sweedrija, no debesim nokritis tahds pat almenis, dsiki eeradamees semē. Reif tur laulā fatilahm pasihstamu, kas mums isstahstija schahdus apstaktus: Ustjuga dsihwoja kahds wihrs, wahrdā Mitja, kas pats semi eefkatija par isredseto Deewa rikfu un tadeht pastahwigi sludinaja postu un pasales galu, ja zilweki nelabofchotees. Reif ap pusdeenas laiku metahs pawisam tumfchs un usnahza leels, breesmigs mahlonis. Waimanās un nahwes isbailes kaudis steidsahs uš basnizu, peeluhgt Deewu, lai issargatn no posta. Breesmiga

wehra mahloni pahrdina par pilsehtu un besgaligā trofsni nobeidsahs bahrgais laifs. Seme fatrihzeja un beesi putekli fahzlahs gaisā. Wisi kaudis nometahs gar semi, katrā azumirkli sagaididami nahwi. Kad pehz brijcha debefs atkal parahbijahs flaidras un isbijuschees kautini usdroschinajahs pazelt galwas, wīni pee horizonta eeradsija mahloni, pazetamees no semes. Kahtpeesteiguschees atrada, ka wifs klajums aif pilsehtas bij apsehts mineteem almeneem, kuri wehl bij til karsti, ka rolahm tos nedrihsteja aiflahrt. Kaudis nu tizeja, ka Mitja ir swehts wihrs, kas eepreelch bij pasludinajis Deewa sodu. Minetā weetā notureja pateizibas deemtalposchamu un ik gadus isrihfoja leelu prozestiju. Dāiki aistezeja, wisu biju preemris, kad nejanfchi man eekrita prahtā, lasit Tschet-Mineja rakstus. Pee tam arī uigahju mineto swehtā preelchsludinajumu, kas sawahm luhdsibahm pilsehtu bij isglahbis no leela posta.

Rihta-Sibirijas generalgubernators, generals Anutschins, Irkutskā apmeklejis zētumu un tur no kahda arrestanta dabujis sīteenu. Leetas sakars schahds: Minetais arrestants, wahrdā Neustrojews, senat bij skolotajs pee Irkutskas meitenu gimnasijas. Tuhlin paschā fahlumā Neustrojews, kas us krona rehliuu bij nobeidsis uniwersitetes mahzibu, toti ehromotā zeta uehmahs isglahbtot sawas skolneezes, tahm isflaidrodams wifadas leetas, kas ne buht nestahw sakarā ar mahzibas preelchmeteem. Bet klase, ka likahs, nebij ishtais darbalauts, jo nihilisma uszihugais isplatitajs ahrpus skolas fahla noturet skolneetschu sapulzes. Schahdas sapulzes sinams pahrspreeda wifadus politiskus un sozialis jautajumus. Bet skolneetschu wezaki ar to neween nebij meera, bet subdseja pee skolas waldes. Ismelletot israhbijahs, ka Neustrojews bij mehginajis nodibinat fabeedribu, ar kuras palihdsibu gribeja atswabinat walstinosseedsneeku, kas nosubtiti uš Sibiriju. Neustrojewu sinams atlaida no amata un apzietinaja. Tal generalgubernators, kas atihstibas draugs un uniwersitetes draugs, negribeja tizet, ka jaunellis tā jaw samaitats. Domadams, ka tas aif jaunibas waj nesaprahstibas noktuwis uš nezekeem, generals Anutschins pret to isturejahs toti lehni un kawejahs ar spreeduma apstiprināšanu, zeredams, ka jaunais zilweks noschelos sawu darbu. — 26. oktobri Anutschins, pawadits no adjutanta, apmekleja zētumu un wahrdem gribeja pahrmahzit Neustrojewu. Wina pirmais wahrds bij: „Kamantees...“ Neustrojews nedsirdeja pirmo wahrdū, bet jautadams un atbildes nenogaididams, gahjahs wirsū, tam eesidams pa galwu. Wifs tas notika til ahtri, ka neweens to nespehja atturet. Tuhlin pehz tam sinams saldati bajoneteem gahjahs uš noseedsneeku, bet generalgubernators to ne-attahwa. — Neustrojews nodots karateefai. Otrā rihtā pee generalgubernatora eeradahs wif augstalee eerehdu, lahrtu un beedribu representanti, tam issazidami sawu noscheloschamu par schahdu behdigu atgadijumu. — Wehl buhtu japeemin, ka gadu atpakaht kahds politisks noseedsneeks sakawa zētuma inspektoru Solowjewu un ka pagahjuschā seemā zits tahds noseedsneeks schahwa uš Transbaikalas gubernatoru, Abas reises ar noseedsneekem apgahjahs lehni.

Ahrsemes sinas.

Politikas pahrsfats. Jaw daschreis titam sinofchi no Bahzijas tronamantineela zefojuma uš Spaniju un no tureenās uš Itāliju. Par scho Itālijas zefojumu waram schahdas sinas pasneegt: Bahzijas tronamantineeks tizis wefts Watikana pili pa daudf trepehm un fahlehm un tilai tad, kad wīnsch eegahjis pahwesta kabinetā, pahwests pazehlees un tam gahjis preti lihds kabinetā durwim. Pehz tam, kad abi kahdu laizimu isrunajuschees, pahwests atkal sawu weesu aifwadijis lihds kabinetā durwim. Bahzijas tronamantineeku apmeklet wina dsihwolli pahwests naw turejis par wajadfigu, lai gan peeklahjiba to prafa. Pee tahs paschas reifas Bahzijas tronamantineeks arī apmeklejis Itālijas kehniuu un no Itālijas drihsunā nobraufschot uš Austriju.

Par Anglijas politiku runajot japeemin, ka ministris Dilke pagahjuschā nedetā kahdā mihtinā (sapulze) turejis runu, kurā isstaidrojis ministerijas programu preelch nahloschas parlamentes sehdes (sehdejuma). Is wina runas redsams, ka ministerija sagatawojuse trihs swarigus reformas preelchlikumus. Schee preelchlikumi ir schahdi: 1) Parlamenta zelschanas reforma, kas pastahw balsu teefbas paplaschinajumā lauka-apgabalds, kureds lihds schim no balsotaja tita pagehreta leelaka manta neta pilsehtās, bet kureds jaunais likums eewedihš tos paschus nosazijumus, kahdi pastahw preelch pilsehtahm. Schai reformai ihpachš swars wehl tadeht, ka wina tiks isplatita arī uš Iriju, kur schim brijscham pastahw toti netaisns zelschanas likums. Pehz schihš reformas eeweschanas Irija, ka paredsams, Iru deputatu (tautas-weetneeku) pulks parlamenta apatschamā gan stipri wairofees, bet par to Iream buhs atnems weens subdibas zehlons, par kuru tee brijscham stipri schelohjahs un sakarsejahs. Zelschanas jaunū apgabalū eedalischana pehz tagadejas reformas naw nodomata. Tikai wehlat, kad pehz balsu teefbas paplaschinajuma jaunā eedalischana israhdischtees par wajadfigu, walidiba grib pee tahs kertees. 2) Weetigas paschwalidibas reforma. Schi reforma wehl swarigaka par pirmo. Lihds schim paschwalidibas sinā Anglija pastahweja leels raibums; daschi wezi, neskaidri likumi wehl bija spēhā, un eestahdes pastahwigi stribdejahs par sawahm teefbahm. Tomehr schis raibums wehl neslubinatu walidibu us reformu un arī kaudis uš tam nepastahwetu, jo Angli apradufchi, ilgi ufturet daschadas ehromotas wezas eestahdes. Leelakais dsineklis us reformu ir masa nefatiziba, kas daudf weelās zehlupees starp augstalahm un semalahm schkirahm. Augstahs schkiras, it ihpachi muischas ihpachneeki, kureem wezee likumi dewa leelaku swaru, jaunakā laikā sawas augstprahstibas deht drufku fanihduschees ar semalahm schkirahm. Angli ilgi nepanes tahdu buhschamu. Jaunais reformas preelchlikums tadeht grib attaut weetigeem eedshwotajeem pilnu zelschanas teefibu wifās paschwalidibas leetas, lai paschwalidibas amata wairaf buhtu attarigi no eedshwotajeem un tadeht tiktu attureti no leelas augstprahstibas. 3) Londones pilsehtas reforma. Londones pilsehtas walidiba wehl pastahw leelaki raibumi par teem, kas atronahs paschwalidibā.

Katrai pilsehtas dakai fawa ihpascha wal-
diba, pilfoneem dandshahrt naw peenahloscha
fawara fawās paschwaldibas leetas, daschi
wezi, nestaidri likumi wehl pilnā spēhla u.
t. pr. Reforma nu grib latrā sinā eewest
skaidribu un dibinat preelisch Londones weenu
wisparigū pahrwaldi. Pehz Londones
preelischihmes ari gribot tahdu paschu labr-
tibu nodibinat zitās Anglu pilsehtās.

Lai labati waretu saprast Franzijas leetu
ar Tonkinu, kuras dehl Franzija nahkuse ar
kinu eenaidā, lahdi pahri wahrdi peeminami
par Sibnas sūhtni, marki Zengū. Kā
sinams, tad Kineeschu sūhtnis, markis Zengs,
no Kineeschu waldbas eezelts preelisch di-
wahm walstim, proti preelisch Anglijas un
Franzijas. Tā tad winam dandshahrt isnah
usturetees, drihs weenā, drihs otrā no schihm
semehm. No tā laika, kad Tonkinas dehl
stribds izzehlahs starp Franziju un kinu,
markis Zengs labprahst usturejahs wairaf
Anglijā un tē ari lisa dshiwot fawai fami-
lijai. Pa dakai tas isskaidrojahs tadehl, ka
wisch Tonkinas dehl dandshahrt fanahja
stribdā un naidā ar Franzuschu abrigās po-
litikas wadoneem, zaur ko winam dshiwē
Parisē palisa nepatihkama, pa dakai ari ta-
dehl, ka Anglijā winam bija weeglaki klau-
stees Anglu waldbas padomus, jo Anglija
Tonkinas leetā strahdā Franzuscheem sļepeni
preti un tadehl labprahst palihds markim
Zengam ar saweem padomeem. Treeschlahrt
markia Zenga aizsetojums us Angliju daschā
laikā war ari deret par brandeschanas lih-
dselli. Zaur to markis Zengs it lā parahda
Franzuschu waldbai, ka Sibna sahl dshiw-
tees un sagatawotees us karu. Tahdi eeweh-
rojumi isskaidro, kadehl markis Zengs ari
schinis deenas peepefchi atstahjis Parisi un
nobranzis us Angliju. Schis aizsetojums
notizis pehz dabutahs sinas, ka Franzuschi
eenehmuschī Sontaju. Ap to paschu laiku
Franzuschu ministru preelischneeks un ahrleetu
ministris Jeri isribkaja meelastu, us kuru bija
eeluhgatas sweschās sūhtneezibas. Markis
Zengs paredsedams, ka ministru preelischneekam
Jeri par Sontajas eenemshanu no dandf
pusehm wehlehs laimi, to paredsedams, wisch
negribeja tahdeem laimes wehlejumeem buht
kahrt par leezineeku; wisch tadehl atfajjahs
no dalibas nemshanas pee minetā meelasta
un drihs pehz tam dewahs zelā us Angliju.
Wisch jaw agraki bij eefneedsis Franzuschu
waldbai preelischlikumu, pehz kura Franzija
waretu paturet pahrwaldibu par Sontaju,
ja wina til atturetos no kara-pulku sūhtibas
pret Balkinu. Markis Zengs tagad leetos
wisus briedinashanas lihdsellus, lai waretu
atturet Franzuschs no minetās kara-pulku
sūhtishanas.

Turtu waidiba usajinajuse Mekas leel-
scherifu (angstato muhamedanu garidsneeku),
lai tas issludinatu jaunū praweeti, kas ta-
gad Deenwidus-Egiptē sazhelis dumpi, par
melu praweeti un krahpneeku. Egiptes ang-
stakā muhamedanu garidsneeziba jaw agraf
islauduse tahdu sludinajumu, bet tas naw
dandf lihdselis.

**Weshsturigs pahrskats par mahfligu
sijwu audsinaschanu un winas panah-
kumeem — wisā Siropā.**

(Skatees Nr. 30 Weigums.)

Pehz Malmgrenā lga pasinajumeem ir
Nikolska eestahdes dibinatajs — Bladimirs

Pawlowitschs Braslis. Schis wihrs, no
muischneeku kahrtas, apnehmahs wisu sawu
muishchu nodarbotees ar sijwu-kopschanu jo
leelā mehā. Zaur zefojumeem pa semju
semehm un zaur paschu mahzishanos pa
mahjahm, tā ari zaur daschadeem ismehgina-
jumeem, wisch bij preelisch schihis fawas
darbibas dandf peedshiwajumis un sinascha-
nas fakrahjis, tā ka wisch tās gaddis 1865
lihds 1866 fawā tehwa muischā, tahdas ee-
lejas apalschejā dakā, kura kahda upite eetes,
dibinaja scho sijwu-audsinaschanas-eestahdi.
Tē tika lihds 13 leelaki un masaki dihki, ar
leelahm isdoschanahm, eegahdati, no kureem
taischu tagad tilai 6 leeli dihki rahdahs buht
kopschanā. Kad Braslis schē gandrihs wisu
sawu kapitalu jaw bij patehreis, tad wisch
dibinaja fabeedribu, kura ari tuwi pee 41,000
rubl. f. tē isdewa, un lai gan schi beedriba
no waldbas dabuja paleenetis 30,000 rubl.
f., tad tomehr wina ne zil tahlu ar wisu
scho kapitalu newareja nahkt, tā ka beidsot
waldiba pate scho eestahdi panehma sawā
kopschanā. Tas notika 1868. gadā. Pa
starpahm bij Braslis tapis nabags un fabe-
driba nahkuse pee paspehles. Pa wisam ir
schihis eestahdes pirmā usfahlschana maks-
ajuse lihds 200,000 rubl. f. Togad Pinnijas
waldiba preelisch schihis eestahdes weizinascha-
nas il gadus isdod lihds 3000 rubl. f.

Tapehz tā tahs sijwis, kuras Nikolsta top
audsinatas, t. i. marehnas un forelles, tur
nemehds mahjot, tad wajadscha pirmahs audsi-
najamahs sijwis is Sw. Peterburgas, t. i.
attahlumā no 350 werstehm, pahrwest. Tā
kad forelles, kas tagad schihis eestahdes dihds
atrodahs, nahkt is Gatschinas upehm un ma-
rehnas is Sw. Peterburgas sijwu-eeturetajem.
Mudsinajamo sijwu trubkums tai apgabalā,
kā ari eestahdes atraschanahs attasta weetā
un nelabee zeli ir sinams schihis cetaines dar-
bibu dandsejadā wihse apobeschajuschī. Des-
mits gaddis ir schi eestahde til dandf ween
pafrahdajuse jeb safneeguse, zil zitās leela-
kās audsinatuwes, Bahzija, weenā paschā
gadā panahktis. Ari Pinnija paschā zitās
weetās, kā ihpaschi pee Skesholmes, tika
wairaf safneegts. Wisadā wihse war sajit,
ka Nikolsta sijwu-audsinaschanas-eestahde sawā
tagadejā eegrosijumā newar nest ne kahdus
eewehrojamus augtus; jo tā ir isribkota gan
us dandf isdoschanahm, bet toti mas eenem-
shchanahm. Ari kā mahzibas-eestahde preelisch
sijwu-kopschanas tā mas ko panahl, tapehz
ka tā pahrlieku attasta weetā atrodahs un
tadehl ari mas ween top apmekleta.

Ja noluhkajamees us mahfligu sijwu-kop-
schanu wisā Kreewijā, tad japeemin, ka
jaw 1857. gadā Dr. J. Knoch lgs kahrpu
audsinaschanu eewedis tās dihds, kas pee
leelkasa Konstantina Nikolajewitscha mu-
schas, Strelnā, peedereja. No schihis dar-
boschanahs panahkumeem naw ne kas tapis
sinams. Ari wairaf ziti mahziti wihri ir
Kreewijā beidsamajds 30 gaddis ar sijwu
audsinaschanas ismehginajumeem, sinams til
ween masā mehā, nodarbojuschees. Wis-
wairaf tē ruhpejees lambara-kungs, ihstems
stahtrahts W. von Greigh kungs. Sawā
muischā, Weefenē — Kursēm, wisch ir
1880. gadā plaschus barbus preelisch kreet-
nas preelischshimigas sijwu-audsinaschanas-
eestahdes dibinashanas ar leelikleem dihkeem
un uhdenswadeem usnehmis. Tai gadā 1881
ir Bahzijas profesors Beneke lgs scho cetain

apmeklejis; pehz wina sinajumeem tē ir jaw
1881. gadā eefahltis sterletes un kahrpius
audsinat. Tā pat upes- un esara-forelles,
kā ari marehnas tur top koptas. Gestahde
pate tai laikā, kad profesors Beneke lgs to
apmeklejis, wehl naw bijuse wisai gatawa.
Tahkal tē peeminams, ka pehz Berlinas jaw
wairaf ne tā 10 gadus pastahwoschahs sijwu-
audsinaschanas-beedribas preelischshimus tika
1882. gadā Peterburgā dibinata Kreemu
beedriba preelisch swejneezibas un sijwu-lul-
turas weizinaschanas. Schi beedriba stahw
leelkasa Sergeja Aleksandrowitscha farga-
schanā; winas preelischneeks ir augschā mi-
netais Greigh lgs un sekretars: profesors
D. Grimm lgs. Schihis beedribas pirmais
darbs buhschot gabdashana par swejneezibas
likumu fastahdichanu preelisch wisas Kre-
wijas, kahdu tē schimbrihscham pa wisam
truhkt. Baltijas gubernahm gan esot kahdā
laikā swejoschanas nosajjumi doti, bet ari
schee jaw esot pahraf nowezojuschees.

Franzija ir jaw ari preelisch kahdeem
wairaf ne tā 30 gadeem eefahltis ar sijwu-
audsinaschanu nodarbotees. Franzuschu wal-
diba ir 1852. gadā, Himingeni t. i. Elsfā,
leelu sijwu-audsinaschanas-eestahdi dibinajuse.
Tai gadā 1862 ir waldbai preelisch tahs
bijis ja-isdod pa wisam kahdu 230,000 r. f.
Tahkal Franzija dsina sijwu-kopschanu pa
Sernes, Woares, Garomas un Reinas upehm.
Ir tē schimbrihscham jaw sahl wahjaki eet
ar scho mahfligo sijwu-audsinaschanu.

Wahzija — Berlinē — pastahw, kā jaw
augschā reis minejahm, sijwu-audsinaschanas-
beedriba, kura par lozelleem ir augsti walstis-
amatu wihri; us schihis beedribas pamata ir
dandf zitās masakas fabeedribas pa wisu
walsti zehluschahs, kuru nodoms ir, zaur
sijwu-kopschanu leelai dakai eedshiwotaju gab-
dat weeglaku, lehtaku pahrtiku. Weidsamajds
5 gaddis tē Wahzija ir usfahltis ari ameri-
kanishahs sijwu-sortes audsinat. Bet jo ee-
wehrojami panahkumi tē taischu ari naw wis
tikuschī safneegti, tā ka walstiswaldiba jaw
sahkuse pa masam ween atrautes, schē sijwu-
audsinaschanu no fawas pufes ar jebkadeem
naudas-upureem pabalsti.

Au strija ir daschās weetās masakas sijwu-
kopschanas-eestahdes, pehz Wahzu preelisch-
shimes tikuschas dibinatas. Wisleelakā no
tahm pastahweja kahdus 17 gadus no weetās
pee Hellbrunnas, Salzburgas tuwumā. Pa-
gahjuschā gadā tā tika sļehgta, tapehz tā ee-
neta loti mas augtu.

Anglijā, Skotijā un Irlandijā top
gan no daschahm privatpersonahm mahfliga
sijwu-audsinaschana kopja ar it labu sekmi,
tomehr waldischanas paschas tē to ne pa
wisam nepabalsta; winas tē ir tās domās,
kad sijwu kopschanai warot dandf wairaf
lihdsot zaur to, ka tahs top pa winu nahr-
stoschanas-laiku likumigi afsargatas pret is-
swejoschamu.

Norwegijā, kur sweja top peeskaitita
pee eenefigaleem wisas semes pelnas-awoteem,
tapa jaw preelisch kahdeem 30 gadeem mah-
fliga sijwu-audsinaschana pehz Franzijas
preelischshimes usfahla un stipri pabalstita
tā pat no waldbas kā no privatpersonahm.
Bet kā gandrihs wisur zitur, tā ari schē
jaw paschā sahlumā par dandf strahdaja un
par dandf usnehma tehrinus, nemas us
dabishkas eenahkumu spēhjas newluhkdomees.
Tā tē jaw paschā sahlumā zehla lihds 240

mahlfligas siwju-lopſchanas eestahdes, no kurahm ſchimbrichſham til wehl lahdas 38 tē paſtahw.

Sweedrija ir ar ſcho leetu gaudrihſ tā pat gahjis, kà Norwegija; bet no 1850. lihdſ 1880. gadam ir ari ſchihs ſemes ſiwju-lopſchanai maſ panahkuma bijis, tā ka tē jaw ar to gribeja apſtahteſ, un til ween ſiwju-iſſtahde Berlinē 1880. gadā tē ſneedſa jaunu pamudinaſchanu uſ jaunu darboſchanoſ. Zaur wiſadeem pamahzidameem rakſteem un preeſchlaſijumeem tē nu ſahl atkal wiſu taitu pajilat uſ ſiwju-lopſchanu kà pelnas-awota pazelſcham.

Weidſot newaru atſtaht nepeeminejis, ka Seemē-Amerikas Saweenotāſ walſtiſ un Kanadā ir ſiwju-audſinaſchana ar leelakeem panahkumeem tikufe dſihta, ne kà gan drihſ wiſā Ēiropā; bet Amerikaneeſchi ari mahl pee latra weikala tuhliſ jaw paſchā ſahlumā iſdoſchanaſ tā iſdarit, ka taſh ne-ſneedſahſ wiſ pahri pahre eenemſchanaſ; wini prot ari energiklā un praktiſklā publeteeſ.

Pee mums wehl loti maſ nodarbojahſ ar mahlfligu ſiwju-audſinaſchanu; Wiſjemē til pat kà ne maſ; gan Kurſemē daſchāſ weetas leelgruntneeti uſ to dewuſcheeſ. Kà iſti preeſchſihmigu rihoſchanoſ ſchal ſinā tagad tē waru peeminet Weeſeeni. Daſchāſ zitāſ pee-Ējamatāſ weetas pa Kurſemē gan ari laukſaimneeki beidſamajā laiſā ſahluſchi ſewiſchki kaſpāſ audſinat. — Bet augſchejaiſ rakſiſ lai muhſu zeen. laukſaimneekteem paſneedſ jaunu pamudinaſchanu uſ it pilnigu mahlfligu ſiwju-audſinaſchanaſ iſmehginaſcham un peenemſcham, zaur kō wineem atwehrtōſ jaunſ, ne wiſ maſ pelnas-awotſ.

Bertrama Kahlriſ.

Vahr ſkrofuteem.

Preeſchlaſijums, turetiſ R. L. W. namā jautuſjeenu wakarā, 4. novembri 1883, no Dr. A. Dibrka.

(Statuſ Rr. 49.)

Kad pahriſ nedeku wezſ ſihdonſ dabon knupi, ſaturoſchu rupju, ſlahbu rudſu maiſi, eemehrjetu ſtiſprā tehjā, un kad taħdſ knupiſ wairal deenu no weetas top leetātſ, beſ ka winā atronoſchahſ weelaſ top atjaunotāſ, tad taſ ir til iſdeeniſchliġſ notifikumſ, ka eſ jaw ſen par winu wairſ nebrihnoſ. Bet kad 2—3 mehneſchuſ wezam ſihdonim dod ſlahbus laħpoſtuſ, kartupeluſ waj ſmalſi ſagreeſtu zuħlaſ-gaku eħſt, kà eſ to deemſchehl ſawā lihdſſchimigajā praktiſā uſ ſemehm ne wiſai reti eſmu peedſihwojiſ, tad teeſcham jabrihnahſ, kà taħdāſ leetaſ ſtarp zilweleem muhſu gadu-ſimteni wehl war notikt. Apbrihnojama ari ir atbilde, kuru eſ no taħdahm maħtehm, kaſ ar ſaweem teeſcham apſchehlojameem behrineem til neſapratigi apgahjahſ, dabuju, wināſ waižajiſ, kà wināſ gan diwi mehneſchuſ wezam behnam taħduſ ehdeenuſ war mutē baħſt, waj tad wināſ to ar waru grih nonahwet. Tē manim tika it weenteeſigi atbildeſ: „Waj tad taſ behnam war ſlahdet? No taħdā ehdeena, daktera lġſ, mana behna ſlimiba naw zehluſeeſ; ja Juħſ to domajeet, tad Juħſ maldateeſ. Meħſ wiſi ziti ari to paſchu eſam ehduſchi un taſchu eſam paldeeſ Deewam pawiſam weſeli palikuſchi. Kà tad manam behnam taħdſ ehdeenſ waireja ſlahdet?“ Œchahdu atbildi eſ dabuju ſchini 1883. gadā peħz Kriſtuſ peedſimſchanaſ no daſchahm maħtehm, pat ſaimneezehm, Kurſemeſ Nereetaſ walſti.

Ja eſ ſchihs paſchāſ maħteſ buhtu uſ-aižinajiſ, ſaweem diwi mehneſchuſ wezeem tekeem par baribu dot ſeenu un meeſchuſalmuſ, jo wezāſ gowiſ to ari dabun un tā kà ſchihs no taħdāſ baribaſ netop ſlimāſ, tad taſchu teli to ari war ſtreħbt, — tad wināſ par to laiſam gan breeſmigi buhtu ſaſchutuſchāſ un ilgu laiſu wehl runajuſchāſ par manu dumjibu, ka eſ wehl neſiroſ, ka diwi mehneſchuſ wezeem tekeem nedriħſti taħdu paſchu baribu dot, kà wezahm gowiſ. Bet diwi mehneſchuſ wezeem behrneem peħz ſcho gudrineeku domahm gan taħdu paſchu baribu war dot, kà pee-auguſcheem zilweleem. Nu, behnſ gan naw telſch! — Behnam lihdſ ſeſtajam mehneſim zita neka nedriħſti dot, kà tilai maħteſ waj emmaſ peenu. Kad wiſch jaw ſeſchuſ mehneſchuſ ir wezſ tapiſ, tad pamāſitim war eeſaħt winam ſchad tad ari zitu baribu paſneegt: par peem. uſwahritu, ar uhdeni maiſitu ne-noſkreimotu gowju waj kaſu peenu, ar daudſ ſmalſa zukura labi ſamaſitu jehlu olaſ-dſeltumu, mannaſ-putru un ſcheem lihdſiguſ ehdeenuſ. Pee ta tilai ja-eewehro, ka peenu, kuru pirmo reiſi ſihdonim paſneedſ, nedriħſti neim no gowſ waj kaſāſ, kaſ wehl barojahſ ganibāſ, bet tilai no taħdāſ, kura jaw top barota ſtalli ar ſeenu waj ſalmeem. Tadeħſ, ka taſ netop deeſgan eewehroſ, wafarā ari atgadahſ til daudſ wehderu ſlimibu maſo behnu ſtarpā. Pawiſam atſchirt behnu nedriħſti agral, eekam wiſch naw dewinuſ mehneſchuſ wezſ tapiſ; maiſi un gaku behrneem nedriħſti dot, eekam dſerokſti naw iſnahluſchi, ar kureem wini ſcho baribu labi waretu ſamalt; kartupeluſ turpretim tilai tad, kad behnſ jaw ir wairal ne kà diwi gaduſ wezſ. — Kad wiſu ſcho ne-eewehro, tad beeſchi jo beeſchi noteekahſ, ka behni ſaſlimſt ar daſchadahm wehdera lai-tehm un ar ſchihm ilgi wahrgdami, top ne-ſpeħzigi un taħdā wiħſē dabun diſpoſižiju uſ ſkrofuteem, uſ kureem tad ari ilgi nebuħſ jagaida. Ja behna mahga taſchu laħdu reiſi paneſ nepraħtigu baroſcham, beſ ka winā ſaſlimtu, tad tomeħr paſneegtā bariba aiſ jaw peemineeteem eemeſleem mehdi buht nepeeteekofcha behna labai uſplaukſchanaſ, taħdā wiħſē winu wahjinā un radina diſpoſižiju uſ ſkrofuteem. Reti, toti reti nepareiſi barotſ behnſ, ja wiſch jaw eeſpreeſch ne-nomirſt ar laħdu ſagremoſchanaſ organa taiti, ari wehlaſ paleet ſwabadſ no ſkrofuteem. Eſ jaw tuhſtoſchu behnuſ eſmu aħrſtejiſ, bet ne-atminōſ, waj ſtarp wineem jel weenſ, bija atronamſ, pee kura, ſliktāſ, nepareiaſ ehđinaſchanaſ deħt, wezaku greħteem par ſodu, nebuhtu iſzehluſehſ ſkrofuluſlimiba. Gluſchi no ſewiſ ſaprotamſ, ka taħdi, kuru wezaki ir ſkrofulaini bijuſchi, ari ſchini ſinā jo ruħpigali jatopj.

Zitiſ ſwarigſ ſkrofulu zehlonſ ir ſliktſ, netihſ gaiſſ. Tadeħſ leelāſ pilſeħtāſ, kur ſchaurajāſ eelāſ daudſ netihra, neſklaidra gaiſa peekrahjahſ, atronam wairal ar ſkrofuteem ſergtoſchu behnu, ne kà maſāſ pilſeħtāſ, kuru eelaſ mehdi buht platakaſ, kuru mahju ſtarpāſ atronahſ dahſi un kur zilweſi nedſihwo ſaſpeeſti til tuwu weenſ pee otra. Nabagu lauſchu dſihwołkōſ, kurdſ uſ maſāſ nepeeteekofchāſ telpāſ daudſ zilweku dſihwo kopā, ari ſkrofuteem ir plaſchſ darba laukſ. Tad ari leelſ ſkrofulu perelkiſ ir muhſu ſkolaſ. Eſ neſinu, waj jel wiſā

Baltija, ihpaſchi uſ laukeem, weena ſkola buħſ atronama, kuru, atteezoteeſ uſ gaiſa daudſumu un winā ſklaidrumu un tihrumu, par labu un peeteekofchu waretu ſault, iſ-nemot ſchim brihſcham warbuht Weetalwaſ lutertizigo draudſeſ ſkolu, kura, laut gan winā preeſch 100 behrneem eetaiſita, atronahſ tilai laħdi 4—6 ſkoleni. Bet kad mehſ leekam weħrā, preeſch žiħ behrneem winā iſti ir aprehinata, bet newiſ, žiħ behnu tur ſchim brihſcham ir, tad mums laiſam ari buħſ jaleezina, ka winā preeſch 100 behrneem ir par maſ telpāſ, ihpaſchi atteezoteeſ uſ gutamahm weetahm. Ja laħdu reiſi ſem ziteem wadoneem ſchi ſkola atkal ſaħtu uſplaukt un ſkoleneem pilbiteeſ, tad ari wināſ telpāſ iſrahđitoſ par pahreeku maſahm. — Wiſāſ iſtabāſ, kuraſ zilweſi, un ihpaſchi wehl nepee-auguſchi, iſgaku laiſu uſturahſ, wajag buht 100 kubilpeħdahm uſ latra zilweſa. Daſchāſ no muhſu lauſkōlahm nu gan ſkolaſ iſtabāſ iſnahktu wajaſigſ gaiſa daudſumſ, bet gutamāſ iſtabāſ, kuraſ ſkoleneem wehl iſgaku laiſu ja-uſturahſ ne kà ſkolaſ iſtabāſ, taſ nekur nebuħſ atronamſ: tanis, ja daudſ tad 40—50 kubilpeħdu gaiſa nahſ uſ latra behna, ja manim ir ſkolaſ ſinamaſ, kuru gutamāſ iſtabāſ latram behnam ir ja-iſteel ar 25 lihdſ 30 kubilpeħdahm gaiſa. Zaur nepeeteekofchu gaiſu behnu organimſ, ihpaſchi plauſchi, top ſtiſpri wahjinati un tā ſagatawoti ſkrofulu ſlimiba. Kad nu ſem nupat peemineeteem apſtakteem no ſkolaſ behrneem uſ laukeem wairal ne kà puſe ſirgſt ar ſkrofuteem, naw brihnumſ; turpretim gan ir brihnumſ, ka tomeħr wehl daſchi atronahſ, kuri wiſāſ ſchihs triju ſeemu molaſ pahzeeſch, neſaſirgdami ar ſkrofuteem. Bet reti laħdſ peħz pabeigteem ſkolaſ gadeem wehl ir til ſpeħzigiſ un weſelſ, ka wiſch ari turpmal paliktu no ſkrofuteem pawiſam ne-aſtiſtiſ. Gandrihſ wiſi iſ ſkōlahm, beſ eegubtaħm ſinaſchanaſ un iſmahzitahm biħbeleſ perſchanaſ, wehl pahreſ mahjāſ diſpoſižiju uſ ſkrofuteem, kuri tad ari, ja behrneem ne-laimejahſ wehl ſawu organimſu ſtiſprinat, wehlaſ eeronahſ, jeb ari winu weeta — dilonſ. Maſ taħdu behnu buħſ, kureem buħſ eeſpeħjamſ, peħz pabeigteem ſkolaſ gadeem laħdu laižinu, ja ari tilai weenu waj diwi mehneſchuſ, atpuħteeſ un ſawu weſelibu ſtiſprinat: wineem tuhliſ ja-eet pee darba un pa leelataſi daſai pee deeſgan gruhā darba, kureſch jaſtraħda ari wiſſliktakajā laiſā. Ari kameħr ſemneeku behni wehl apnelle ſkolu, wineem pa wafaraſ briħwłaiſu ja-iſleeta ſawi wahjinatee ſpeħki pee darba. Labi eedaliſ darbſ, ihpaſchi ſklaidrā gaiſa, wineem waretu tilai weſeliġſ buht, winu weſelibu ſtiſprinat; bet taħdſ darbſ wineem reti top atweħletſ. Wineem pa wafaru pa leelakai daſai ja-eet par ganeem, jabreen pa purwjeem, wiſſliktakajā laiſā jaſtahw uſ weetas pee lopeem, kà ka nereti atgadahſ, ka wini, noſaluſchi un noguruſchi mahjāſ pahraħluſchi, ſaſlimſt. Zaur wiſu to winu organimſ neteel ſtiſprinatſ, bet turpretim toti wahjinatſ un taħdā wiħſē ſagatawotſ ſkrofuteem. Par maſ muhſu ſemneeki wehl eewehro, ka tilai iſ weſeſeem ſehneem war iſaugt weſeli, ſtiſpri wiħri. — Ari gaiſſ ſemneeku mahjāſ ne buht naw weſeliġſ. Laut gan ſchē gaiſa daudſuma deħt — reluſ atgadijumūſ iſnemot — nebuhtu

jaschelojabs, tad tomehr zitada jina wiss teel darits, lai gais dsihwofks tiftu jo flirts. Pa leelai dafai fainneeki, gandrihs it wifur talpi, dsihwo ar fawahn wistahm un dafcheem ziteem putneem weena istaba, un ta ka schee kustoni naw peeskaitami pee tihribas zeenitajeem, tad ari weegli war nogisi, zil tihrs gais tahda istaba war buht, kura weena reis ir par zilweku mitelli un par lopu stalli. — Des tam ari wehl maltites, atlikumi ilgaku laiku mehds palist tahda paschas dsihwojamas istabas waj fehka laktā, wifu mahju pilidami ar fawu nejauko smarshu. Tikai festdeenas walards wini teel ismeiti laukā. Tad nereti ari wehl daschas zitas gaisu maitajoschas leetas top usglabatas istabas: ta par peem. esmu atradis linus, ratu smehri, jehlas, negehretas teku un aitu abdas un zitas leetas, kurahm zilweku dsihwojamā istaba naw ihstena no-leelama weeta. Ka gais tahdas mahjās newar buht weseligš, gluschi no fewis saprotams: winsch turpretim ir loti fshadigs, ihpashchi behrneem, kuri winā newar freetni meefigi attihstitees, bet panihlft, skrofutu flimibai par upuri. Ar preeku waru schē leezinat, ka beidsamajā laika schini jina jaw dauds weetas teel wareni foli us preekschu, un proti us labo pusē, sperti, ta ka zerams, ka, tad pehz 15—20 gadeem no schahs weetas turehs preekschlafjumū pahf skrofuteem, winsch flitfo, netihro gaisu muhsu semneeku mahjās stary schihs flimibas zehlongeem wairš newarehs peeminet. (Turpmal beigums.)

Lutera peemina par labu.

Lutera 400-gadu dsimshanas fwehtli ir pa godam neswineti, ilgi wai paliks latram Lutera

tzigam Latweescham aminā. Latweeschu pulkeem pulzejahs dot schai deenat peenahlescho loschumu, leelajam reformatoram un gara gaismas isfarotafam par godu. Us Rigas Latweeschu beedribas preekschneezibas laipnu usajzinashanu tureja Sw. Jahna basnijas wirsmahjitajs, Gaethgen lungs, 26. oktobri beedribas telpās flastu runu par Luteri behrnu audsinashanas lausa. Us dauds-pusigu wehleschanos ir zeenits Gaethgen lungs lizis fawu runu ihpashā grabmatinā nodrusat. Wirskafis ir: „Lutera fwehtkeem par peemina.“ Wina ir weenu loksni leela un malka 10 tap. Dabujama wina ir wisās grabmatu pahrdotawās. Wehs daram fawus lastajus usmanigus, scho teizamo rakstu eegahdatees par palidamu peemina. Grabmatinas flaidrais eenahsums ir newehlets jaun-buhwejamai Lornafalna basnizai. X.

Preeksch Latw. studentu stipendijahm
cemalsaja Krist. Sawigul lgs is Warschawas 1 rbl. 65 tap. un Jahnis Roman lgs is Warschawas 1 rbl.
Ernst Plates.

K w i t e.

Is Skujenes draudses preeksch Lutera kapitala astondesmit rublu suoraba fanehwa
G. Girgensoha,
generalsuperintendentē.

Lutera kapitalam par labu

cemalsati no Galitschas aprinki, Kostromas gub. dsihwojofcheem Lutera tizgeem Latweeschdeem jaur draudses pehrmin-deri un preekschneeku Ejomnowa, Jahai Sarinu, 10 rubl. f.
Ernst Plates.

Deewa-falposchana Rigas basnijas.

Swehtdeen, 18. dežembri.

Dehshaba basnija:	Spreddis pulstien	10 m. Gofst.
		12 mahj. Blud.
Petera basnija:		10 Dr. Lintē.
		6 mahj. Poelchau.
Domes basnija:		10 sup. Jentich.
		2 m. Werbaras.
Jahnu basnija:		9 l. m. Gaethgens.
		2 l. m. Walter.
Gertrudes basnija:		10 w. m. Gilde.
		2 l. m. Schilling.
Jesus basnija:		9 l. m. Nützel.
		2 w. m. Bergmann.
Mabetinu basnija:		10 l. m. Raehbrandt.

Raudas-papihru zena.

Rigā, 13. dežembri 1883.

P a p i h r i		maff. prašija
Rusimperialis		8,43 8,44
5% banbifetu 1. islatums		96% 96%
5% 5. islatums		94% 94%
5% instr. 5. islatums		95% —
Austruma isnaehmums no 1877. gada		91% 91%
1. 5% Kreewu prehm. atnehmums		221% 222%
2.		209% 210%
Rib. Bolog. dselszeta obl. 2. atnehmums		110 —
5% konsol. 1871. gada atnehmums		135% 155%
Dof. pilf. hipoteku bantas 5 1/2% obligazija		— —
Kreem. sem. kred. 5% liblu-sihmes		138% 139%
Scharlowas semst. 6% liblu-sihmes		90% 91%
Witsemes liblu-grahmataš.		98% 98%
Kurlemes		— —
Rigas hipoteku-beedr. liblu-grahm.		93 94
Rigas lom. bantas af.		278 —
Rigas-Dinaburgas dselszeta atzijas		146 1/2 147 1/2
Rib-Bolog. dselszeta atzijas		— 67 1/2
Wostawas-Brest. dselsz. af.		— —
Waltijas dselszeta atzijas		108 109 1/2
Dinaburgas-Witebstas dselszeta atzijas		163 1/2 —
Warschawas-Teresz. dselszeta atzijas		135 —
Delas-Witebstas dselszeta atzijas		— —
Reel. Kreewijas dselszeta atzijas		— —

Tirgus finans.

M a l f ā p a r	pubru	pubu	pubu	mažu
	rbl. tap.	rbl. tap.	rbl. tap.	rbl. tap.
Kweeschu	—	1 25	—	—
Rudlu	—	98	—	—
Reedlu	—	98	—	—
Rufu	—	76	—	—
Linfedklas	—	1 46	—	—
Kartupeļu	1 20	—	—	—
Sweeska	—	—	7	—
Labu silu	—	—	—	26
Prastu silu	—	—	—	12 50
Kupjas sabls.	—	—	70	—
Smaltas sabls.	—	—	60	—
Stangu dsels.	—	2 20	—	—
Reipu dsels.	—	2 40	—	—
Lapu tabaku	—	—	—	—

Lihds 15. dež. atnahfuchi 2471 lugi, alshahfuchi 2461 lugi.

Atbildofchais rebaktors: Ernst Plates.

S i n d i n a i u m i.

Original-schujamas-maschines

is fabrikas zitt.

Frister u. Rossmann, afz. beedr. Berlinē.

General-agentura preeksch Kreewijas:

J. W. Grahmann — Rigā.

Pahrdofschana masumā:

Wehwer-eelā Nr. 7, blalam amatn-beedr. mabiai, un Mastawas Abr-Rigā, leelajā eelā Nr. 46.

Pahrdofschana leelumā:

Kabrika-eelā, eepretim Tulumas bahnušim, pascha mahjā.

Schahs schujamas maschinas, derigas preeksch familias un amata (pehdejās tilpat isreiblotas ar wisjaunakeem aparateem), jaur pastahwigu darboshanos panabluschas tahdu shahwofli, ta ispihda wifus schim brishscham wajadšigos peeprašijumus, labdus war pagehret no teescham labas un sipras schujamas maschinas. Aparatufschadibas jauko rotajumu un wisruhpi-gapas strahdadamo daju pagatawofshanas labā Frister un Rossmann schujamās maschinas panabluschas pasaules flawu.

Pirzejeem par atweeglinafchanu schujamas maschinas pahrdob ari us nomalfafchanu pa

1 rubli katrā nedelā.

Mus-bode

ir ar jeb bes inventara lehti isfrentejama Masl. Abr-Rigā Jauntreewu eelā Nr. 8.

Mus-pahrdotawa

no 3 islokam top lehti isfhreta Sworow-eelā Nr. 85 (schēta ari atrodahs smehde). Ja-peeprafu bode.

Schwarzes muischā, 14 wetses no Rigas

us Kalnjerna jeta, top auglu un fakuu dahrs, tabdas 2 pubraw. leels, derigs ihpashchi dahfneclam, us gadu isfrenteto.

Bodes-weeta un trakteris

ir isfhrejami leelajā Mastawas eelā Nr. 153. 1. Japeeprafu pee mahjās fatimneka.

Lühr un beedris, senal Lühr un Zimmerthol,

Rigā, leelā Smilfchu-eelā Nr. 7, tirgo jaw 17 gadus ar schujamam maschinam, pasihst smaikt latru sistemu un apstelle tabs is wisflawenafahm fabrikahm pasaulē. Wehs peedahwajam ta ihst teizamas preeksch skrodereem: Nhenania, Badenia, Unwersal A & B, wifs ar wis-

jaunakeem pahrlabojumeem, ta: patent-paschpoletaju, ritena isjelschann un sweramo-labju. — Tad wehl preeksch familiju-wajadšibas: Singera, Wheeler un Wilsona, Saksonia, Saksonia Regia, Fidelitas u. t. pr., tapat ari ar wisjaunakeem pahrlabojumeem, ta: patent-paschpoletaju pawedeena iszehleju, pawedeena-nogreeseju un paschaf-trifdamu schiberplati.

Wislehtakas zenas. Vilniga apgalwofschana. Zenu-rahditajs ar bildehm bes malkas.

Us nahlescho seemas-swehtu laiku peedahwōd diwpawedeenu nufshamas dedshaus wialabako forti labu fawu preji no ritiga pawedeena garuma. Rebalinatus pa pakinu 10 Anglu mahz. — 11 mahz. Kreewu; trahforti dseehiti trahfat peelihofinajotees sma-galt.

Theodor Ed. Pichlau, Rigas lokwiinas manufaktura Etrafdu-muischā.

Nogulditawa:
Masaja Zubu-eelā Nr. 1, blalus Warschawas trakteem, stary Zubu- un Sinder-wahriteem.

Bilards

ar holseem peederumeem ir dehl weikala alshahfchanos lehti pahrdodams. Adrese: Zelgam. Abr-Rigā Grahmann-eelā Nr. 1.

Labi usurets leels bilards top lehti pahrdods Walfā, Muffes beedribā. 1

Kaufjaimneekem.

Leetoti pakawi, kuras preeksch darba jeb fainneezibas sirgeem berigt war isleetof, ir lehti behrlami Dfrenawu-eelā Nr. 53, pee Nob. Kohger.

Sina lanzeneekeem.

Dinamides maisu fabrikā, firma Dertwig un Peitan, top par peellahjigu zenu, labi isftratitas liuu

nofulstas un pofulas pirkas. Adrese pr. Rigā.

Nestorazija

ar labu no-efschann, fashahmojha is 5 flahbalm un ledka, kura jaw 25 gadus pasahw, ir no 1. janwara 1884 jenaswehrtigi isfhrejama. Klabtalas finans Kabrlu-eelā Nr. 5, pa 1 tr., pa labi, pretim Tulumas bahnušcham. 2

Pilsētas valde.

Rīgas pilsētas ekonomijas pārvalde uzturējis
vīsus tos, kureem būtu labdas pateicis pra-
fiskānos no ekonomijas pārvaldes, lai waja-
dīgās rehtinus līdīs ar peenahzigāmu aplēzi-
bāmu eefnēgtu jām lailus preefš 31. dez.
1883 ekonomijas pārvaldes lānzleja deht fa-
malfas īf pilsētas-lāffas. 1
Rīgā, 8. dezembri 1883.
Nr. 2994.

Bihrineefcheem

tils 3. un 4. janwari 1884 gadā Rīgā
„Deelā Wanaga“ weefnizā
Janas pases
pret trona un pagasta nodofchānu nolihdina-
fchānu īf dotas. 2
Bihriņā, 12. dezembri 1883.
Wejalais: D. Sāulq.

Zehfīs.

Pudeļu-pilditāts un kofketais, kurfch ar
mafchineem prot apetees, war pectēltees pee
E. Noll īgā, Rīgā, Kungu-eelā, Mūndeta
namā, pagrābā. 2

Zehfīs.

Dahrsneeks war pectēltees pee
Eifchena Peterfon.

Zehfīs.

Pastellejumus uf laifkrafsteem:
„Rīg. Tageblatt,
„Baltijas Wehstnefis,
„Bals,
„Baltijas Semkopis,
„Arājs,
„Māhjas Weefis,
preefš „Māhjas Weefa“ ari fudināju-
mus peenem Boris Peterfona Stuhra
bodee pee Selta swareem. Turpat ari pabr-
dod Rīgas Wāhju kalendrus ar bildehm
pa 15 lap., Baltijas kalendri pa 25 lap.,
Kaifa-grahmatas, Wīdsemes un Tantas
kalendri pa 10 lap.

„Teeju Wehstnefis“

īsnahks līdīs ar fipri paplāfchinātu literarīfko peelīfumu ari
1884. gadā, īf nedelas pīlnas diwi lofšnes nešdams, tā fa fchi-
awīfe tagad īf wīleclafā, fārp Latweefchu nedelas-laifkrafsteem.
Pats „Teeju Wehstn.“ pafneedīs līlumus, rakstus un īffaldbrojumus,
lās fīhmejāhs uf līlumeem, teeju, prāhmu un zītahm preefš dīhwees fwa-
rigeem jautājumeem. Peelīfums, wefelu lofšni leels, pafneedīs stāhstus,
rakstus par fāimnēzību, fīhtus gabalus, satīrifstus rakstus, dīfīfsteles, jokus,
mīhtlas, ufdewumus u. t. t. **Makfa:** ar peefuhfīfchānu 3 rub. par gadu,
1 r. 60 l. par pušgadu; beš peefuhfīfchānas 2 rub. 50 lap. un 1 r. 30 l.
Tagadejs abonentu fīfāifs īf leels ap 3000. Nedafzija un eē-
fpedīzija atronāhs Jelgawā, Pāsta-eelā Nr. 8.

G. Maters.

! Musīfas rīhki !

tā: leelbāfes, pušbāfes, wījoles, fchelos, un wījoles no 1/1, 3/4,
1/2 un 1/4 leeluma, armonīfas un fonzertīnas no pušotra līdīs 50 r.
gabalā un arīdjan tahdas ar fchēhlihu bāfī un monofordas ar weenu
fīhgu, geldīgas preefš garīgu dseefmu dseedafchānas, wehja kofles, zīhta-
res jeb zīmbales, gitaras, flārnētes, fteites jeb ftabules, pošau-
nas, tubas, trompetes, fōrnet ā pīfion, jafkes un pāfīarāgi, tā
arīdjan wehl bogeni preefš bāfchm, pušbāfchm un wījolehm, bo-
genu fārī, īhšenas Itālijas un tāhs wīslabalāhs Wāhžsemes fēi-
das preefš bāfchm, pušbāfchm, wījolehm, gitarehm un zīhtarehm,
fīhda fwīntes un wīfās zītadas leetas preefš musīfas kofchānas un
darbeem teel pīlnā krahjumā turetas un par mehreņu zenu jeb malfu
pāhrdotas

tai weentēfīgā wīfu wezakā un gruntīgā

J. Englischu

**Kedlich
magasīnē.**

Manā drukatāwā, Rīgā, Wehweru-eelā Nr. 5,
īf fchāhdas jaunās grahmatas drukatas un da-
bujamas:
Frijis Neinhards, jauts romāns. Makfa
1 rublī.
Wīhlehtības pukītes, jaulas dseefmīnas.
Makfa 10 lap.
Selts un breesmas, ar bīlbi. Makfa 15 l.
M. Jakobfons.

Peterburgas loterijas lofes,
leelafais wīnests 8000 rbl., īf dabūja-
mas Nr. 23 pee L. Markufchewīza, Gelfch-
Rīgā Kalku-eelā Nr. 23.

Lehti, lehtafi, wīlehtafi

pāhrdod wehdējā nedekā preefš seemas-fweht-
leem wīfas preeš, furas derīgas par dahwanu
uf seemas-fwehtleem, tā:
tīhweilnainas un pīstowilnainas fteitu-
drehbes laretas, gludas un mustūretas,
tīhbetu un alpafā wīfās fchāfās,
atlasu, samtu wīfās fchāfās,
fatunu, kretonus, audeflu un pušāudeflu,
parfī, fānelu un fīlweņu-drehbī,
leels fegu-lafatus un galwas-lafatus,
fabatas-lafatus, preefchāntus un
fchleifes,
galbantus, ferwīetes un dweklus,
tuhku un bukfīnu preefš apgehdēem,
wīrokrēlus, helofīnus, krahgas un man-
fchetes,
fīpīfes, leetus-fchīrmīnus
un wehl dāufs jītas preeš
**pāhrdod pa eepīfchānas
zenāhm.**
Dahmu un behrnu paletos
no dubultfōfā un wāteretūs,
fehnu-appehrbus un paletos.
Mhdas behrnu-fāhbatūs no 260 līhš 280
lap. pāhri.

J. Gollānder

Stāhlu-eelā Nr. 7, blākus Jāfchā bodei.
Loti labus
Māfkwāf, miltus
pa 120 lap. un 130 kop. pabrēd
R. G. Bōrderta
miltu-magasīnē.

Par īffargāfchānos.

Tamdeht tā pehž papīrofeem „Вохвальныя
№ 153“ īf mufhu fabrikas top fīpri praftī, īf
dāufs fabrikantu pafteīgufchēes etīletes pafaltāfīst, īf
fchāhdā fīnā publīfu apmāhīt, pāhrdōami dāufs pra-
fatus fabrikātus. Lubšam, lai laipni eewehrotu, tā
uf mufhu etīletehm atrodāhs mufhu pīlnīga fīrma:
**Высочайше утвержденное Тона-
ршество „Лаферма.“** 4

Louis Lundmann un beedra

wīhnu- pagrābs

Kalku- un Wāll-eelū fūhri Nr. 2.
peedahwā beš wīfāhm āhrsejū wīhnu fōrtehm u. t. pr., ari wīfādus labus
un lehtus

Kreewījas wīhnus,

par fūreem tīrgotājeem uf laufeem īf jamalfā lehta patentes nodofchāna.
Mums ari tagad, tamdeht tā īfdeweeks loti lehti eepīfch, īf no fchā lāfā
fāhlot eefpehjamš pāhrdot lehtu rumu pa 55 un fonjafū pa 75 lap.
pudefī.

Atkālpaheeweji dabu pelnas teefu lehtafi.
Noguldītawās atrodāhs:

- Jelgawā . . . . . pee F. A. Klein īgā.
- Leepajā . . . . . S. Kurfchewīz īgā.
- Rehrpatā . . . . . A. W. Māfing īgā.
- Neweelē . . . . . W. Demīn īgā.

Kreewu Bezarabījas fekarū-wīhnu pagrābs

Gelfch-Rīgā, Kalku- un leelāhs Smīfchū-eelāhs
fūhri, Etīngena namā Nr. 1a, pee bījufcheem
Semes-wāhrteem. wāfīno zeen. publīfat, tā fchī-
nīs deenās fānehma teelu partīju wīslabalā
wejo wīhnu īf faweeem Bezarabījas wīhna-
dāhrseem, un pēdahwāju tos īhpašchī uf nah-
lofcheem seemas-fwehtleem pa lehtāhm zenāhm.
Ar zeenīfchānu J. M. Stotow. 1

Zehfīs.

Nupat tā fānehma un peedahwā
labu Kreewu dešu
Boris Peterfons.

Seepu-fāhli

fīfās no 4-6 līdīs 15 māhri, fīortāfī
preefš bālnāfchānas ar pamāhžīfchānu tā ja-
leeto, lopu-pulwēri un lopu-eelās peedahwā
īhstī lehtu
A. un W. Wetterich,
pee Petera bāfn.

Māf-Jumpraw. palīhdš. beedr.

Otrās seemas-fwehtfōs, 26. dez. 1883.

Walle.

Sāhtums pulstī. 6 wāf., beīgās pulstī. 4 r.
Makfa: dahmāhm 30 lap., beedreem 40 lap.,
nebeedreem 50 lap.
Kāhrtības kōmmīfija.

Rīgas Patw. amatn. palīhdš. beedriba.

Keifara dahrfa leelafā pawīlfonā,
otrās seemas-fwehtfōs, 26. dez. 1883. g.:

Walle.

Makfa: beedreem 50 lap., nebeedreem 60
lap. un kundsehm 40 lap.
Sāhtums pulstī. 8 1/2 wākarā, beīgās 4 rīhtā.
Kāhrtības kōmmīfija.

Trejukungu deenas wakarā,
6. janwari 1884. g.

teatris u. weefīgs wakars

Strīhwereefchū pagāfā nama angfchēfā
fāblē.
Mīftrānkles brandfes dseed. beedr.
preefšneezība.

Mīfīna bešmeri

top labi īfgatāwēfī un par mehreņu zenu
pāhrdoti Dīrnawu-eelā Nr. 39.

Bulfītehm,

felta- u. fudrāba-leetu lehgeris

E. Janfōhn, Rīgā,

leelajā Rehniņu-eelā Nr. 3.

Jelgawās taupīfchānas-lāhdes fīhme

200 rbl. leela, īf uf Dāufstas leelzeja pee Re-
lawās Kālna-froga atrāfā un pret līlumīgāhm
peerāhdīfchānam Līndes māhja pretīm Kālna-
frogam fānemāma.

Walmeermūfchās Sālā māhjas rentneefam
Mary Lamfon, naltī no 25. uf 26. nowem-
bri fch. g. nofagta gāifchī bruhna lehwe,
80 rubl. wehrtībā, 7 gabus weza, fēpēs uf
kreifō puš, 2 arfchīn 4 wēfchōf augtumā. Kās
ufstāhda, dabūhs

25 rbl. pateiz. - algu
pee Walmeermūfchās pagāfā wāldibā.
Walmeermūfchās pag. wāldē, 10. dez. 1883.
Pag. wej. R. Ufchē.